

Ruotsin vaalit

Oikeustovalta nurin — Ministerisosialismi — Vasemmistososialistien tulikoe

Kirjottanut Yrjö Sirola

Ruotsissa ei kansa valitse edustajiaan samoina päivinä, vaan toimitetaan vaaleja pitkin syyskuun kolmen ensi viikon aikana. Seuraus on, että alkupäivän vaalien tulosten tunnetuksi tultua vaikuttavat ne jonkun verran siihen valitsijajoukkoon, joka ei oikein tiedä, mihin kelkkaan istuisi. Mutta pääasiaanhan se ei juuri vaikuttane.

Vaalien tulokset ovat tietenkin siellä jo julaistut. Oikeisto, joka v:n 1911 vaaleissa saamansa 65 edustajaa oli kohottanut 86:een v. 1914 "maanpuolustusreklamilla", hävisi nyt surkeasti. Sen sakki sulii 70:een ja siitäkin on 3 miestä valittu talonpoikaissiiton 40.000:lla äänellä näiden erikoisen liiton listoilla. Muun oikeuston hyväksi tuli parisataa tuhatta ääntä, ollen tappio n. 50 tuh. — Lieraalit, jotka 1914 olivat supistuneet 101:stä 71:een ja saman vuoden toisissa n. s. "kassakavaaleissa" (venäläisvaaran rummutuksen nimessä käydyissä) yhä pienenneet 57:ään, korjasivat nyt lehmänhäntäsuuntaansa saamalla 62 edustajaa 202 tuh. äänellään (lisäys 8 tuh.).

Paraiten selvisi Brantingin puolue, vanha sosialidemokratia. Sillä oli 1911 vaalien jälkeen 64 edustajaa, 1914 ensi vaaleissa sai se 73 ja toisissa liberaalien surkean häränpyllyn takia 87. Näistä erosi sittemmin 14 erikoiseksi vasemmistososialistiseksi ryhmäksi. Yhteinen sosialistinen äänimäärä oli 1914 266 tuhatta

ja nyt 288 tuh., josta vasemmistolla 60 tuh. — Edustajia sai oikeistososialistinen puolue 86 ja vasen 12. Viimemainittujen vähennys johtuu osaksi siitä, että Ruotsin suhteellinen vaalitapa on pienille puolueille epäedullisempi kuin esim. Suomen. Suomen suhteellisuuden mukaan olisi vasemmistososialisteille kuulunut 22 paikkaa.

Jos sitten katsahdamme hieinan näiden puolueiden olemukseen, huomaamme niissä erään yhteisen "ajan merkin" — haajaannuksen. Se merkitsee, että yhteiskunnan syvän murroksen kynsissä murtuvat vanhat siteet ja esille kaivautuu uusia puolueyhtymiä, taloudellisten luokkajen sanelemia. Oikeisto, joka nimittää itseään maltilliseksi (moderata), ei näet ole kyennyt peittämään sitä tosiasiaa, että sen keskuudessa hankaavat vastakkain suurteollisuusherrain ja maaporhojen edut sekä lisäksi vielä virkaherrain byrokraattiset erikoisyrkimykset. Puolueen suurrumpu on "isänmaa" joka heidän silmissään kuvastelee kunninkaan vahvana valtana, mieluummin tietenkin "kansan" tukemana, mutta myös päättäväisenä holhousvaltana kansaa vastaan. Historia otetaan avuksi. "Ruotsin historia on sen kuningasten historia", on vanha fraasi ja Tukholman kuningasmuistopatsaat — viime kesänä yksi lisää — sitä tietoa tyrkyttävät nuorisolle nousevalle. Mutta

köyhälistön taholla on tuolle lauseelle annettu pätevä sisältö sanomalla, että Ruotsin kuningasten historia taas on kansan kärsimysten historia. "Isänmaa" on oikeistolla ruumiillistunut, paitsi kapitalisti- ja maaporhojen hahmoon, myös vahvaan sotilaslaitokseen. Numerot puhuvat. Ruotsin sotalaitos vei 30 vuotta sitten valtiobudjetista vajaat 30 milj., 20 v. sitten 40 ja 10 vuotta sitten 80 miljoonaa. Mutta mitä se on verrattuna nykyisiin sotilasmenoihin, jotka tekevät 174 miljoonaa! — On siinä ylöspäin kinnattu kansantuhoamiskuluja totisesti. Mutta sotahullun sakin, oikeiston äärimmäisen hännänhuipun mielestä se on vähän, surkean vähän, ja koko sodan ajan ovat ne ruikutaneet maan "turvattomuutta" ja vaatineet lisää rasituksia. Komennessa ollut oikeustohallitus on tehnyt parastaan tyydyttäkseen näitä vaatimuksia. Niiden toimestahan järjestettiin 1914 "talonpoikaiskulkue", jolle kuningas linnan pihalla jutteli sellaista valtakieltä, että siitä johdettiin perustuslaillinen ristiriita liberaalisen hallituksen kanssa, tämän ero ja uudet vaalit, jotka sillä kertaa tuottivat oikeistolle tilapäisvoiton ja maalle sen henkisen hallituksen, mutta joka varustushurmio on sitten vaihtunut katkeraan kohmeloon.

Kuningasvallalle ja kuninkaan mieskohtaiselle auktoriteetille tuli se leikki myös kalliiksi, sillä julkinen salaisuus on, että kuningasvallan nykyinen edustaja ei ole lähimainkaan niin "populääri" kuin isänsä, Oscar kuningas, ja varsinkin on saksalaisen kuningattaren sodanaikainen menettely antanut aihetta yksityisiin ja julkisiin mielenilmauk-

siin, jotka eivät ole olleet imar-televaa laatua. Oikeiston kuningasvaltopolitiikalle on tämä merkinnyt jatkuvaa tappioitten sarjaa ja useammin kuin kerran on Bernadottein satavuotisen kuningasvallan nykyinen edustaja saanut kuulla, että hänen on paras pysyä lestissään eikä puuttua politiikkaan.

Että oikeisto ei myöskään tykkää parlamenttarismista, on selvää. Oikein "eduskuntaräihinään" kyllästymistä kuuluu olevan taantumuksellisen sakin keskuudessa ja ne huutavat avukseen "vahvaa kättä", joka joidenkin vanhain kuningasesikuvien malliin näyttäisi "joukoille" mitä sen rauhaan tulee.

Elintarvekysymys yhdessä ulkopolitiikan kanssa sitten antoi lopullisen armonpiston oikeistopolitiikalle. Koko vasemmisto näyttää yhdellä suulla arvostelevan sota-ajan hallituksen elintarvepolitiikkaa. Kaikki pitävät sitä epäroivänä "liian myöhään systeeminä", joka on antanut viennin jatkuva liian kauan ja järjestänyt niin vähän kuin mahdollista. Maanviljelijäin taholla ollaan lisäksi tyytymättömiä siihen tapaan jolla viljan takavarikoiminen on suoritettu ja arvostellaan sitä, ettei teollisuutta ole asetettu samantapaisen kontrollin alaiseksi kuin oli maanviljelys.

Muonituskysymys sipaisee ulkopolitiikkaa sangen tärkeässä kohdassa. Vasemmiston taholla väitetään että hallitus on ollut yksipuolinen Saksan suosija ja sen sijaan kopeilla vaatimuksilla ja viivytyspolitiikalla tuhonnut ne mahdollisuudet, joita olisi ollut saada Amerikasta, Englannin luvalla, viljaa ynnä muonaa. Oikeiston puolusteluita, että Sak-

salle on täytynyt antaa korvaus-tavaroita sieltä saaduista hiilistä, y. m., ei hyväksytä, vaan viitataan, että Ruotsi olisi kyllä voinut korvata malmeilla y. m. ne tuonnit, eikä uhrata elintarpeita. Kansan mieliala onkin yleensä saksalaisvastainen, purkautuen se varsinkin yksityiskeskusteluissa mitä kiukkuisempiin mielenilmauksiin, joista saksalaisystävällinen valtasakki samalla saarunsaan osansa. Varsinkin sen jälkeen kuin saksalaiset vedenalaiset kevätkesällä upottelivat joitakin viljalajivoja, mitkä pitkien neuvottelujen jälkeen oli saatu vapaiksi, kasvoi tämä kiuku kiihkeäksi vihamielisyudeksi. Muistettava on myös, että oikeiston hiljaisesti suosima aktivistisakki oli puolentoista vuotta sitten heittää Ruotsin seikkailusotaan Saksan rinnalla. Ja silloinhan sosialistinen nuoriso, siivuttaen viivyttelevän puoluejohdon, kutsui kokoon työväenkongressin joka suositti mitä päättävämpinä keinoja sotaa vastaan, ja jonka jutun johdosta Zet Höglund ja pari toveria saivat niskaansa valtiopetosjutun ja vankilatuumion.

Koko yllämainittu oikeistopoliittikka oli ruumiillistunut hra Hammarskjöldin hallituksen, jota piti yllä ainoastaan johtavain vasemmistopuolueiden "lojalisuus" ja sodan aiheuttama "linnarauha". Mutta vihdoinkin kävi se liian vahvaksi ja viime keväänä heittivät Branting & kni hänet kumoon, saaden tilalle laimean, värittömämmän oikeistohallituksen hra Schwartzin johdolla. Huippuna hra Hammarskjöldin kukistumisen historiaan tuli valtiopäiväin perustuslakivaliokunnan lausunto hänen kukistumisensa jälkeen, ollen se

musertava tuomio senkin puolesta, että valiokunnan oikeistojäsentenkin oli ollut yhdyttävä useisiin kohtiin. Niinpä varsinkin arvosteltiin ankarasti hallituksen salaperäisyyttä ulkoasioissa, joissa tehdyt päätökset vasta valmiina tosiasioina esitettiin valtiopäivien alaiselle valiokunnalle, jonka on määrä, jäsenten vaitiololupauksen turvin, antaa eduskunnan luottamusmiehillä tietoja ulkopoliittikan salaisuuksista. Myös arvosteltiin ankarasti hallituksen "förskottopoliittikkaa", sen omavaltaisuutta suurten määrärahojen myöntämisessä, jotka eduskunta sitten on ollut pakotettu maksamaan. Tällaisia myönnettiin varsinkin militarismille "puolueettomuusvartion" nimellä. Ja nepä ne lopulta hallituksen kumosivatkin.

Oikeisto koetti kyllä kiekurilla pois vastuusta vaaleissa selitellen että johan se hallitus on kukistunut, joten ei sen syntien takia pitäisi puoluetta rangaista. Mutta ei auttanut. Sitäpaitsi oli hra Schwartz itse asettunut edeltäjäinsä kannalle. Kun näet keväällä, Venäjän valankumouksen "tuulen" voimakkaasti puhaltaessa ja kansan tyytymättömyyden ollessa korkeimmillaan, sekä Branting etä vasemmistososialistit esittivät välikysymyksiä kansanvaltaisen perustuslakiuudistuksen kiirehtimiseksi ja hätäajan auttamistoimenpiteitten jouduttamiseksi, niin vastasi pääministeri vasta kesäkuulla, valtiopäivien viime päivinä. Samaa aikaan kuin poliisit sapelein ja pampuin hui-toivat hajalle valtiopäiväin edustalle kokoontuneita kansanjoukkoja, selitti pääministeri rauhallisesti, ettei hän aio tehdä mitään muuta kuin odottaa vaalien

tuloksia, joiden jälkeen aikoo antaa kuninkaalle sellaisen neuvon, mihin asema aihetta antaa. — Tuosta laihasta lauseesta koetti kyllä Branting hyväntahtoisesti paikata kokoon puolittaista parlamenttarismin lupausta, mutta koko vasemmistotaholla aiheutti se arvosteluja — olihan liberaalienkin hankittava itselleen vaalivaatteja!

Niitä tarvittiin kyllä, sillä Ruotsin porvarillinen vapaamielisyys ei ole juuri korkeammassa kurssissa kuin muuallakaan. Siksi haparoiva ja raukkamainen se on ollut viimeaikaisessa esiintymisessään, johtuen täällä kuten muuallakin siitä, että porvaristo ei enää tarvitse mitään todella kansanvaltaista eikä vapaamielistä politiikkaa, päinvastoin koettaa se kaikin keinoin vapauttaa nuoruudenaikaisista fraaseistaan ja seuraus on peräytymistä, ja petturuutta joka askeleelta.

Ruotsin liberalismilla on kyllä ollut aikoinaan tosi meininki ajaa usiaikaisia uudistuksia, porvariston hyväksi. Sellaisia oli kaavallisen byrokratian kukistus ja eduskunnallinen hallitustapa. Ja kun se ei vielääkään ole varmallalla pohjalla Ruotsissa, niin on parlamentarismi hyvänä keppihevosenä sille — vaikka se ei siinäkään jaksaa olla johdonmukainen. Myös on se puolueena luvannut poistaa 40-asteisen kunnallisasteikon ja lieventää veronmaksuvelvollisuuden ankaruutta. Ensi kamarin jätustumuurin lupaa se myös murtaa, mutta ei ole ilmentänyt tarkemmin millä tavalla. Puolue on sitten vielä hajallinen raittiusasiassa ollen vain osa siitä kieltolain kannalla. Ohjelmassaan ajaa puolue paikalliskieltoa.

— Sotilaskysymyksessä on puolue auttamattomasti hajalla toisten yhtyessä "puolustusystävain" esityksiin, sillä välin kuin toiset haluaisivat säästävämpää "huushoilia" siinä asiassa. — Taloudellinen vastakkaisuus on myös siinä, että Pohjolan maanomistajat haluavat vapaakauppaa, kun taas etelän viljaa tuottavat maapomot vaativat lisättyä tullisuoja. — Ohjelmassa on puolueella tavanmukaisia fraaseja verotusuudistuksista, yhteiskunnallisesta lainsäädännöstä, elintarvekysymyksen järjestämisestä, maanviljelyksen ja muiden elinkeinojen "kohottamisesta", osuustoiminnan edistämisestä ja talonpoikain pelastamisesta yhtiövallan kynsistä. Lopuksi uhka vallitsevaa taantumussuuntaa vastaan — joka leimataan oikein sillä nimellä. —

Oikeiston julkean taantumuksellisuuden ja liberaalien haparoivan sanaratsastuksen rinnalla oli Hjalmar Brantingin johtamalla sosialistipuolueella se etu, että se edusti todella liberaalista edistyspolitiikkaa. Lähteneenä liberaalisesta koulukunnasta ja alituisessa yhteistoiminnassa liberaalisen puolueen kanssa on Branting edustanut politiikkaa, jonka johdonmukaisena pyrkimyksenä on ollut kerran yhdesä saada valta ja jakaa hallituspaikat. Työläisäänestäjien yhä lisääntyessä ja rehellisempien liberaalisten ainesten, intelligenssin, liittyessä sosialidemokratiseen puolueeseen heidän omien puolueensa häpeällisten horjumisten takia on Brantingin asema vnosi vuodelta yhä vahvistunut. Kolmikymmenvuotinen johtaja-asema on myös kehittänyt Brantingista taitavan taktikon ja päivänpolitiikon ominaisuuks-

sia siihen määrin, että hän tällä kertaa on asiallisesti valtiopäivän toisen kamarin johtaja ja Ruotsin huomattavin poliittinen persoonallisuus. Hänen liittovalloille avoimen ystävälinen politiikkansa on johtanut siihen, että hänen nimensä tavantakaa arvonnalla mainitaan liittolaisten lehdissä, samalla kuin Saksan sanomalehdistö muistaa häntä päivastaisessa mielessä. Hollantilais-skandinaviaalaisen ko miten puheenjohtajana on hän viimeiset viisi kuukautta myös ollut kansainvälisen demokrati-an sovittelurauha-puuhien etumaisena miehenä.

“Socialidemokratenia” ja puolueen aikakauslehtä “Tidenä” lukiessa pance pian merkille, että niissä harvoin valaistaan kysymyksiä marxilaisen luokkataistelukannan valossa. Läpikäyvänä sävynä on aateperäinen asiain käsittely. Esim. sotakysymystä arvostellaan “demokratian” ja “itsevaltiuden” taisteluna, varsinkin Venäjän vallankumouksen jälkeen ja sivuasiaksi jää kansainvälisen kapitalismin sekä imperialismin eri ryhmitteilyjen erittelemine. Siten selviää myös ulkopoliittikkaan suhtautuminen. Sisäpolitiikkassa ei myöskään ajeta luokkatunnus-sanoilla, vaan sellaisilla ohjelmankohdilla kuin “demokratia”, “parlamentarismi” ja “edistys.” Huolellinen, parlamentaarinen kirjotus- ja väittelytapa porvarillisia vastaan antaa lehdelle ja ryhmän johtaville puhujille jonkinlaisen “arvokkuuden” leiman. Vakiintuneen ammattiyhdistysjohdon tavanmukainen varovaisuus- ja sovittelupolitiikka soveltuu hyvin tähän brantingilaiseen kurssiin. Ja että Ruotsin ammattiyhdistysväki on pääasi-

assa tähän tyytyväistä, sitä todistaa puolueen ja ammattiyhdistysjohdon jatkuva valta-ase-ma sekä vaalien tulokset. Arvostelua ei tietenkään ole puuttunut, mutta näyttää siltä kuin Ruotsin työväen määrävä joukko haluaisi nähdä loppuun asti Brantingin politiikan tulokset.

Ja se on ne näkevä piankin. Sillä juuri tällä hetkellä (lokak. 2 p.) lieviä kaupungilla tieto, että hallitus on eronnut. Viime päivinä onkin hallituksessa ahkerasti keskusteltu hallituskysymyksestä. Oikeisto myöntää saaneensa läksyn, mutta arvelee kuninkaan avulla selviävänsä kompromissilla. Jos lupaisi niille vähän myönnytyksiä äänioikeuskysymyksessä (kunnallisessa) ja vastapalvelukseksi vaatisi uudistetun ensikamarin — tietysti taantumukselliseen suuntaan uudistetun! Niin ne suunnittelevat. Puhuvat myös kokoomushallituksesta, johon otettaisiin joitakin liberaaleja ja sosialisteja. Brantingin ryhmällä ei ole mitään vastaan kokoomusaatetta yleensä. Eikä hän pidä sitä minään ohimenevänä tilapäisilmiönä, kuten meillä vielä ajatellaan, vaan täysin normaalisen parlamenttarismin johdannaisena. Millä, sanoisin-ko vahingonilolla onkaan Socialidemokratien tervehtinyt Suomen ja Venäjän sosialistien ke-syyntymisen merkkejä! “Kun tiukka tulee, niin lentävät radikaaliset fraasit tiehensä”. Niin siellä; siihen suuntaan siellä on tarinoitu. Mutta tällä kertaa ei Branting katso voivansa tyytyä kokoomushallitukseen yleensä. Ei, hän vaatii blokki-ministeristöä, liberaalien ja sosialidemokraattien yhteistä. Ja hän se-

littää lisäksi, että pienempi liberaalipuolue saa ottaa enemmistön ja johtopaikan, sillä eihän sosialisteilla olisi enemmistöä edes toisessa kamarissa yksin.

Mitä sanovat porvarit? — Etä oikeiston naama on pitkänä on selvää. Mutta tietenkin on yritettävä kiemurrella. Sanotaan, ettei se vaalin tulos niin selvään vasemmistolainen olekaan. Väittävät näet, että hallitus on eintarvepolitiikkallaan antanut niin paljon peräksi vasemmistolaisille, että talonpojat ovat suuttuneet ja — äänestäneet niitä vasemmistolaisia! Tämä juttu yhdistetään ulkomaapolitiikkaan siten, että väitetään Brantingin ministeristöön tulon merkitsevän niin suurta käännöstä maan puolueettomuuspolitiikassa, että se johtaisi sotaan Saksaa vastaan tai ainakin niin yksipuoliseen neutraliteettiin, ettei siitä jäisi paljoa jällelle. Brantingia verrataan Venisolekseen eikä hän itsekkään pidä vertausta aivan pahana, vaikka voimakkaasti torjuukin väitteen, että tahtois viedä Ruotsia sotaan niiden puolesta, joiden kylläkin toivoo voittavan.

Entä liberaalit? — Tapansa mukaan haparoivat. On niin monta kyllää ja muttaa. Osa heistäkin pitää Brantingin ulkopoliittikkaa liian yksipuolisenä. Ja sitten tahtoisivat liberaalit päästä mahdollisimman vähillä lupausten täyttämisillä. Vaativat sosialisteilta takeita, että nämä myös todella sitoutuvat kannattamaan yhteistä hallitusta. Ja että liberaalit eivät aio hätäillä kunnallisen äänioikeus uudistuksen ja perustuslakireformien asioissa, on jo ilmeistä.

Mutta kuten sanottu, hallitus

on kukistunut ja uutta leivotaan. Kun tämä tulee lukijain käsiin, on sähkösanomissa jo kerrottu millainen uusi hallitus on. En uskalla ennustaa, tuleeko siitä toistaiseksi paikattu ekspeditsi-onihallitus vaiko liberaalis-brantingilainen. Sillä vaikka Branting itse ei siihen tulisikaan, on se asiallisesti hänen käsissään. Tosin on oikeistolla ensi kamarissa 90 ääntä ja liberaaleilla 45 sekä sosialisteilla 15 (niistä yksi vasen), mutta yhteisessä äänestyksessä on vasemmiston enemmistö kasvanut kolmestakymmenestä kaksinkertaiseksi, niin että vaikka hyvä joukko liberaaleja pettäisikin, jää aina joku jällellekin, ja varsinkin pohjoisen talonpojat kuuluvat olevan koko jyrkkiä pikkuporvarillisessa vasemmistolaisuudessaan.

Mutta "yksikin oka jalassa panee leijonan ontumaan", ja Brantingin jalkaa kalvaa vasemmistolatssosialistien pikku sakkii. Joku sana sen arvioimiseksi. — Riita ei ole eilispäiväinen. Jo vuosikausia on virkeän nuorisoliiton taholta käyty sotaa Brantingin sovitteilupoliittikkaa vastaan. Pääkysymyksenä on ollut sotilas-asia. Nuoriso on jyrkällä esiintymisellään saanut aikaan sen, että puolueen ohjelmaa sotilaskysymyksessä on yhä jyrkennetty. Nyt väittää vasemmisto, että puolueen johto on sen ohjelman pettänyt. Sen sijaan että se olisi edes johdonmukaisesti pitänyt kiini varustamisen vähennyksistä, on se myönnellyt yhä kohoavia summia sotailtokselle. Tässä kysymyksessä varsinkin vaati eduskuntaryhmän vasemmisto itselleen oikeutta ajaa omaa politiikkaa, ja kun ei sitä myönnetty, katsoi se olevansa velvollinen eroamaan.

Muita riitakysymyksiä tuli li- säksi. Vasemmistolaiset vaati- vat selvää yksikamarijärjestel- män vaatimusta, mutta brantin- gilaiset ovat vikuroineet. Sitten vaati vasemmisto tasavaltalaisten vaatimusten esittämstä ja hovin määrärahaan kieltämistä, mutta siihen ei suostuttu. Vasemmisto vaati myös kieltolakia, mutta puolueen ohjelmasta huolimatta on oikeistossa esiintynyt suoraa väkijuomapolitiikan suosimista. Tullikysymyksissä on eroa ja varsinkin puolueen sisäisten asi- ain hoidossa. Vasemmisto vaa- tii sisäistä demokratisoimista ja puolueen byrokratismiin vaihta- mista suhteelliseen ja kansan- valtaisempaan menettelyyn.

Viime talven puoluekokoukses- sa tapahtui sitten, pitkän sano- malehti- ja lentokirjataistelun jälkeen jakautuminen. Puolu- een enemmistö antoi johdolle sellaiset valtuudet, että vases- mistö alkoi hommata omaa puo- luetta, joka toukokuulla perus- tettiin. Lyhyen valmistus- ajan jälkeen oli sen oltava val- mis varoja ja voimia kysyvään vaalitaisteluun. Siinä se selviy- tyi verrattaisella kunnialla — 60 tuh. ääntä. Pettymyksen muo- dosti Tukholman vaali, täällä kun vasemmistopuolueen molemmat huomatuimmat miehet, Zeta Höglund ja pormestari Lindha- gen "tipahtivat". Puolueella on kyllä täällä lehti Politiken, mut- ta se ei ole vielä onnistunut luo- maan varmaa lukijakuntaa — kaupungin työläisistä lukee vie- lä suuri osa liberaalisia uutisleh- tiä vakinaisesti!

Jos uskaltaisi lähteä, vaillinai- sen tuntemuksen perusteella, ar- vioimaan tätä uutta puoluetta, niin on sen olemisoikeutuksena ja perustana tyytymättömyys

Brantingin peittämättömän so- vinnasta politiikkaa vastaan. Sen periaatteellinen kanta mili- tarismi- ja perustuslakikysymyk- sissä takaa sille myös eräiden työläispiirien vakinaisen kannat- tuksen. Mutta olisi myös vir- heellistä sanoa, että tämäkään puolue olisi kauttaaltaan periaat- teessa marxilainen. Sen huo- mattavimpia miehiähän on Tuk- holman pormestari Carl Lindha- gen — mies erikoista laatua. Hän ei ole marxilainen eikä tah- dokaan olla. Päinvastoin, hän on kuten sanotaan aatepolitiik- ko. Se on johtanut hänet puo- lueesta puolueeseen. Välillä on hän ollut "villi", ja sellainen voi hänestä vieläkin tulla. Järkäh- tämätön antimilitaristi, mutta halukas kaikenlaiseen rauhan- ajamispolitiikkaan (rauhanliitot ja Ford-retki), on hän tavannut tovereita ainoastaan vasemmis- tososialistien joukossa, mukaan lisäksi luettakoon joku pohjoisen liberaali. Ideologisenä demok- raattina on hän saanut sakon niskaansa huudettuaan julkises- sa mielenosotuskulkuessa: "Eläköön tasavalta". Tunnetuk- si tuli hän taistelussaan Norr- lannin tukkiyhtiötä vastaan ja talonpoikain puolesta. Maata- louskysymyksessä on pientalon- poikaisuuden innokas ihailija. Omalta puolueelta vaatii hän mitä kehitetyintä kansanvaltai- suutta ja sananvapautta. Hänen mukanaan ja ohellaan on puo- lueeseen liittynyt tai on sillä kannattajina joukko samantapai- sia aatteen miehiä ja naisia. — Pääjoukon muodostaa kuitenkin nuorisoliiton joukko, jolta ääni- oikeusundistuksessa kymmenen vuotta sitten vietiin äänioikeus kohottamalla ikäraja 24:ään. Sitten sulkee vero-ehto pois jou-

kon työväen alemmpipalkkaisia ryhmiä, joiden on syytä otaksua radikaalisiksi. Niistä voi puolueelle kasvaa ryhtiä antava ydin, ainoa joka sille takaa menestyksen. Toinen seikka, joka lupaa tälle puolueelle tulevaisuutta, on se että jos Branting nyt astuu kauan valmistamansa askeleen hallitukseen, joutuu hän ajamaan ja tukemaan politiikkaa, joka on nostattava työväen keskuudessa vastarintaa. Mutta siitähän voi vanhakin puolue selvittää muuttamalla kurssia. — Siis, turha profeteerata, elämä itse monine mutkikkaine mahdollisuuksineen ratkaisee.

Lyhyesti. Ruotsin vaalit merkitsevät joltistakin painumista vasemmalle, yhä ilmeisempää parlamentarismia välttämättö-

myyttä ja äänioikeusuudistusta. Sosiaalipolitiikan alalla voidaan myös odottaa joitakin reformeja. Ulkopolitiikkaan nähden on käännös ilmeinen. Ja mikäli olot itse nostattavat kansanliikettä, voi liberaalissosialistinen kurssi niitä jonkun aikaa tyydyttää, kunnes ylivoimaiseksi paisunut kansanliike sysää kurssia tuntuvammin eteenpäin tai ainakin panee sosialistimiehet ottamaan luottamusmiehenä pois hallituksesta. Ja tämä taas riippuu osalta siitä, minkä suunnan kansainvälinen kehitys ottaa. Venäjän vallankumouksen eteenpäin meno ja sen paisuminen jonkunlaiseksi Euroopan kumoukseksi sysäisi Ruotsinkin kumoushenkisiä liikkeitä tuntuvasti eteenpäin.

Y. S.

TAISTELU

Syttyi se vihdoinkin kipinä.

*Ilmiliekkihin levisi
kärsimysten kyteet kuumat,
sydäntuskain suuret summat,
rinnan alla riutuneiden,
orjapoloisten povissa.*

*Leimahti lavea lieska,
palo paisuva kapinan.*

*Kalpeni kauhusta kuningas,
valtasauvansa vavahti,
huomatessaan orjajoukon —
kidutellun, kiusaellun,
ruoskitun kätensä kautta,
häntä tahtovan tilille.*

*Taiston tapparan kohotti
silloin sortajakuningas,
vastaan vaivatun väkensä,
poloisien poljettujen.*

*Kalskui kalvat, rummut soivat,
kimmelsi keihäänkärjet,
veitset välkkyen välähti.*

*Murtui jo maatonut majansa,
taittui tukipylyvähänsä
eessä tuskan tuhatpäisen,
orjajoukon iskuin alla.*

*Paistoi päivä poljetuille,
orjuusaika yöhön siirtyi —
koitti kultainen vapa-us!
Emil Lindahl.*
